

TAJEMSTVÍ ČERVENÝCH KŘESEL

„Sedí se vám pohodlně, paní Chiarini?“ Starostlivý výraz pohledné a empatické tváře mladé právničky mě donutil zamyslet se nad otázkou, která zřejmě nebyla jen součástí zdvořilého přivítání. Byla jednoduchá a podsouvala jednoslovnou a kladnou odpověď. Co by si počla v opačném případě? Zvedla mě ze židle a přitáhla křeslo od sedací soupravy? Vypadám tak staře? Unaveně? Usmála jsem se a přikývla. Uspokojilo ji to a znovu upřela pohled do složky před sebou. Přelétala očima po textu, občas našpulila rty a nepatrně na mě mrkla zpod řas.

„Nějaký problém?“ zeptala jsem se, když rafička hodin na zdi kanceláře ukrojila dvě minuty. Ten spis přece musí mít nastudovaný. Skoro se lekla.

„Ne... ne, jen si ověřuji...“

„Co?“ Zaznělo to příkře a já se trochu zastyděla. Jsem asi skutečně nervózní víc, než si připouštím. Možná jsem si neměla hrát na hrdinku a přijmout nabídku Radimova doprovodu. Opravdu je to tak zlé? Doma přece podobná jednání absolvuji běžně, zvlášť po Luigiově odchodu. Doma... JUDr. Hrozatová zatřepala hlavou a mávla rukou v omluvném gestu.

„Jen se ujišťuji, víte...“ uhnula očima, „že je opravdu všechno tak, jak má být.“

„Existují snad nějaké pochybnosti?“ K té poznámce mě přimělo něco v jejích očích.

„Určitě ne, jen prostě váš případ je naprosto výjimečný. Za dobu své praxe jsem s podobným nesetkala. Ne, že by byl složitý, je jen zvláštní.“

„Chápu,“ přitakala jsem, „za dobu své vskutku krátké praxe jste neměla příležitost řešit podobnou situaci, jistě.“ Očividná ironie mých slov se jí dotkla a zakabonila se. Výhoda věku a zkušeností. „A protože – jak říkáte – právnícký závěr je v této věci jednoznačný, její zvláštnost vás nemusí znepokojovat.“ Sakra, proč jsem tak komisní?

„Promiňte, ...ale vás opravdu za celých padesát let nenapadlo zajímat se o osud pozůstalosti po vaší rodině?“

Vida, dívenka se odvážila. A pěkně zostra. Vrátila mi upřímnost i s úroky... Napadlo? Mám jí vyprávět, co všechno mě za ta skutečně dlouhá léta napadlo a co jsem vždy racionálně přehodnotila? Jak urputně a s vynaložením všech svých sil jsem se zbavovala běsů, které mě svázaly s rodnou zemí provždy. Do mé tváře se asi promítla nějaká emoce, protože ta naproti mně byla najednou účastná. Možná se v ní zračila i zvědavost a já to chápala.

„Víte,“ pokračovala s nepatrným zadrhnutím, „máme třicet let po sametu a za tu dobu...“

„Jsem tu jedinkrát nebyla,“ dořekla jsem za ni a všimla si, jak se jí rozšířily zorničky. Vzdychna jsem. Nakonec... co mi brání svěřit se alespoň s částí svého příběhu sympatické právničky, která se velkou měrou zasloužila o to, že tu dneska sedím. Že jsem se rozhodla převzít své dědictví.

„Opravdu vás to zajímá? Obávám se, že hrůzy té doby „před“ vůbec nemůžete pochopit.“ Znachověla a polkla.

„Myslím, že mohu. I moje rodina si vytrpěla své. Zním to z vyprávění. Pokud je to ale pro vás pořád příliš bolestné...“ Pokrčila rameny. Zhluboka jsem se nadechla a rázem se mi vnutila myšlenka, že bych vlastně na sebe mohla být pyšná. Za celá ta léta žádný psychoanalytik ani psychiatr, nikdo, kdo by byl zaplacen za to, že mě zbaví nočních můr.

„S bolestí jsem se vyrovnala, ale nejdřív se zeptám já vás. Víím, že se vám podařilo vypátrat mě díky firmě mého zesnulého muže, ale ...kde jste vlastně objevila otcovu poslední vůli?“

Právnička se zavrtěla v židli a zasmála se. „Velmi bizarním způsobem. Vila, jak víte, byla opuštěná skoro čtyřicet let. Váš nebožtík otec se zachoval opravdu kuriózně. Před svým advokátem sepsal poslední vůli, použil ho jako svědka, nechal si napsat potvrzení o její

existenci, ale nenechal ji u něj. Dle jeho vlastních slov ji uložil na bezpečném místě. Po jeho smrti se nenašel nikdo, kdo by měl povědomí, kde je to místo.“ Ano, to přesně odpovídalo jeho povaze, jak jsem si ji pamatovala.

„O vašem pobytu nebylo nic známo a nenašli se žádní příbuzní, kteří...“ Zarazila se a já cítila známý tlak v krajině okolo srdce.

„Samozřejmě, že ne. Můj otec byl elitní bolševický kádr a každý slušný člověk z příbuzenstva se ho štítil. Nikdo s ním nechtěl mít nic společného.“

„Byla jste jedináček?“ Věděla jsem, že to přijde, tak ať to jde ven.

„Matku psychicky utýral dva roky předtím, než jsem odešla z republiky a o tragické smrti svého jediného bratra jsem se dozvěděla až po opakovaných dotazech vzdálené sestřenici, která mi tuto zprávu doručila jako konspirační dokument v nejvyšším utajení. Bratr se zabil na motorce, když si po prudké hádce s otcem odjel zklidnit nervy.“ Vylétlo to ze mě, jako bych padesát let po ničem jiném netoužila a ihned jsem pocítila částečnou katarzi.

„Promiňte, omlouvám se.“ Paní doktorka sklopila oči. Vzhledem k tomu, jak dávno se to stalo a jak dlouho trvalo mé duši tu hrůzu absorbovat, mi její omluva přišla zbytečná. Vrátila jsem ji k meritu věci.

„A ta závěť?“

„Ach, ano.“ Dotkla se prsty čela, jako by si potřebovala rozmyslet slova, která zvolí. Co asi mohl vymyslet mozek poťouchlého, zlého a sadistického člověka?

„Tím, že váš otec ukryl závěť na neznámém místě, zanechal dům v nezáviděníhodné situaci,“ začala vysvětlovat, „státu nepropadl a nikdo se o svá práva nepřihlásil. Mnoho let chátral, a protože stojí na okraji města, samozřejmě se tam začali dobývat bezdomovci a feťáci. Městská policie se tam občas zastavila, ale znáte to. Váš otec patrně předpokládal, že...“ Znovu se odmlčela. Ano, ve své sebestřednosti a nadutosti počítal s tím, že se okamžitě vrátím, abych zařídila pohřeb a plakala na jeho hrobě štvána špatným svědomím. Po pravdě, bylo mi úplně jedno, kdo ten pohřeb nakonec zařídil.

„... Vím, co předpokládal.“

„Město opatřilo bránu pozemku i domovní dveře masivními zámky, ale ty prostě nevydržely věčně. Než se zjistilo, že chybí a nahradily se jinými, došlo většinou k nějaké újmě.“

„Chápu.“ Vydržely po dobu trvání moci jeho spolustraníků a funkcionářů, kteří mu za mnohé vděčili. On vážně neměl skrupule.

„Nakonec se tam nějakým způsobem dostali dva mladíci z hnutí urbex. Když vstoupili do patra, okamžitě si v jednom z pokojů všimli starožitného sekretáře se spoustou malých zásuvek. Učaroval jim a navzdory pravidlům hnutí neodolali. V jednom šuplíčku byl klíček a nejspodnější byl zamčený.“

„A tam tu závěť našli,“ konstatovala jsem, co bylo nabíledni.

„Ano, přesně tak. Poctivě ji odevzdali na policii a ta nás uvědomila. Zkontaktovali jsme pak právníka vašeho otce. Je to už staříčkový pán, ale vzpomínal si dobře. Zbytek znáte.“ S očekáváním na mě pohlédla a já ji nechtěla zklamat. Žádná slova jsem hledat nemusela. Po letech opravdu opojný pocit.

„Je mi sedmdesát let. Odešla jsem z této země krátce po okupaci sovětskými vojsky v roce 1968. Bylo mi osmnáct a milovala jsem čerstvého absolventa ČVUT, kterého můj otec nařídil zatknout, nechal ho zmlátit a následně resuscitovat v cele předběžného zadržení.“ Bedlivě mě sledovala. Polkla jsem a přeskočila odstavec, který se mi dosud nepodařilo úplně strávit. Teď hrozil, že mi zablokuje krk. „Díky Radimovu jazykovému vybavení a šanci na slušné uplatnění jsme se z utečeneckého tábora v Rakousku velmi brzy dostali do Spojených států, konkrétně do Pennsylvánie, kde mu nabídli místo analytika v jedné výzkumné firmě. Krátce po příjezdu se

nám narodil syn. Byla jsem těhotná, už když jsme utíkali, jen jsem o tom nevěděla. Když po deseti letech relativně spokojeného života zabila mého muže rakovina, vzala jsem si po krátké známosti jeho kolegu, Itala Luigiho Chiariniho, založili jsme spolu firmu a žili střídavě v Americe a Itálii. Luigi zemřel týden předtím, než mě dostihl dopis vaší notářské kanceláře.“

„Zvládneš to, mami?“ Vždy starostlivý Radim se právem obával mého duševního rozpoložení, když jsme stanuli před branou bývalé rezidence komunistického pohlavára. Mé chvilkové hrdinství i prchavá katarze odplynuly společně s opuštěním jistoty kanceláře doktorky Hroznatové. Nejistě jsem přikývla. Přízpusobil svoji chůzi mé a pomalu jsme postupovali džunglí zplanělých rostlin, keřů a stromů k domu, který byl kdysi dávno mým domovem. U zpusošeného bazénku s vylámanou dlažbou mi vyhrkly slzy. Aniž bych tomu mohla zabránit, spatřila jsem maminku a sebe ve věku tří let, jak sedíme v trávě a vyprávíme si o květinách a úloze hmyzu. Jako bych otevřela hrobku. Čím víc jsme se přibližovali ke vstupním dveřím, tím víc mě v nose dráždila její zatuchlost. Možná jsem měla syna nechat jít samotného. Možná to nezvládnou...

Konečně. Zámek mohutných, ale zašlých a odřených dveří z kvalitního masivu zaskřípal, Radim je otevřel dokořán a klíče mi podal. I když jsem si v přízemí všimla rozbitého okna, kterým dům trochu větral, ostrý odér plísně a zatuchliny zasáhl má chřípí vskutku důkladně. Vstoupila jsem na verandu plnou květináčů se zoufalými zbytky něčeho, co bývalo rostlinami, rozklížených skříněk, židlí a různého nepořádku a pohlédla otevřenými prosklenými dveřmi do haly. V ten okamžik jako by mi někdo vyrazil dech. Zapotácela jsem se a Radim mě chytil za paži.

„Mami?“ S očima upřenýma na dva kusy nábytku jsem se křečovitě usmála.

„To je v pořádku.“

Stála tady jako výsměch. Jen málo omšelá a zaprášená. Dvě rudá křesla vypadala, jako bychom se z nich s otcem zvedli včera. Vzpomínka rozčísila můj mozek na dvě poloviny, někdo zmáčknu play a před mýma očima přehrával rozhovor, na který jsem se víc než padesát let snažila zapomenout.

„Jestli se mi pokusíš zabránit, tak tě udám,“ slyším svůj bázlivý, ale současně rozhodný hlas, do kterého hrubě zasáhne burácivý chechtot. Otcovou tváří se mihne odporný škleb vyvolaný pozitivním alkoholem.

„Jó? A komu asi? Kdo ti uvěří, co? Všechny tu mám pod palcem, všechny.“

„Mě ne. Nemůžu s tebou žít pod jednou střechou, chápeš?“

„Tak tobě se hnusí tenhle zámek? Pro koho asi to tu držím, co?“

„Pro vlastní samolibost a pocit, že můžeš všechno. To jsi mi nakonec dokázal.“

„A ty si myslíš, že si s tím svým rebellem pomůžeš? Zavřu ho, až zčerná.“

„Zabils mámu a nás pomalu zabíjíš taky. Nenávidím tě.“

„Jak je libo, to mě nepřekvapuje. Jakýpak vděk od vás dvou... fakanů zatracených. Nikam nepůjdeš, pusť to z hlavy. A jestli se o něco pokusíš... nemysli si, že nemůžu strčit do kriminálu vlastní dceru. Možná blázinec by byl lepší.“

Otočila jsem se k Radimovi, který mě s obavami pozoroval, a rychle jsem se odvrátila. Nemůžu. Prostě nemůžu. Sice jsem si ve slabé chvílce popletla právničku s psychoterapeutem, ale ne docela. Když jsme opouštěli Československo, věděla jsem, že čekám dítě. Ta červená křesla nejsou pamětníky jen slovního znásilňování. Deset let jsem se musela odvracet pokaždé, když můj muž vroucně projevoval Radimovi svoji lásku.

Vzala jsem syna za ruku, rozevřela dlaň a položila na ni klíče.

„Už jsem viděla dost a... jsem trochu unavená. Vrátím se do auta a počkám. Projdi si to tu,“ mrkla jsem na něj povzbudivě, „a nespěchej. Je to tvé dědictví po ...dědovi.“